DZIENNIK POLSKI

ORGAN STRONNICTWA POLSKIEJ DEMOKRACJI

Nr.712 — ŚRODA 23.SIERPNIA 1944 r. — ROK V.

" ..KLĘSKA WIĘKSZA NIŻ STALINGRAD... ".

Angielski rzeczoznawca wojskowy omawiając ostatnie wydarzenia we Francji stwierdza,że Niemcy rzucili do walki z armią inwazyjną na północy 75o.ooo ludzi i wszystkie wojska pancerne we Francji.Armie te zostały zupełnie rozbite,tracąc więcej niż połowę stanu,resztki nie są zdolne do walki i poważniejszego oporu i mogą prowadzić tylko walki opóźniające. Klęska poniesiona przez Niemców we Francji jest większa o wiele niż Stalingrad i następstwa jej są również proporcjonalnie większe. Zwycięstwo aliantów pozwala na szybkie opanowanie Francji i przeniesienie wojny na teren Rzeszy. Przedłużanie przez Hitlera przegranej wojny sprowadzi na naród niemiecki jeszcze większe zniszczenia i wygubi pozostałe jeszcze resztki rezerw ludzkich. Niemcy stoją w obliczu kompletnej ruiny.

Ostatnie wiadomości podane przez kwaterę sprzymierzonych potwierdzają opinię eksperta angielskiego. W kotle pod Falaise poddało się 5o.ooo Niemców,w tym czterech generałów. Wojska angielskie i kanadyjskie posuwające się wybrzeżem zajęły Deauville i Trouville i oddalone są od ujścia Sekwany o 6 km. Równocześnie wojska amerykańskie posuwają się szybko z Mantes lewym brzegiem Sekwany na północ. Ten manewr sprzymierzonych stwarza koncepcję nowego i o wiele większego kotła,obejmującego wszystkie ocalałe po klęsce pod Falaise wojska niem. W rej.na wschód od Trun i Chambois trwają jeszcze walki z zacięcie broniącymi się tylnymi strażami Niemców. Wojska polskie w czasie likwidowania drugiego potrzasku pod Trun,prowadziły z Niemcami 3-dniowe zacięte walki. W pewnym momencie zostały zaatakowane przez Niemców usiłujących przebić pierścień i przez formacje niemieckie z zewnątrz idące z odsieczą. Sytuacja była napięta : Polacy zostali nawet odcięci,tracąc kontakt z wojskami aliantów, a w zaciętej walce wręcz wzięli udział nawet wszyscy oficerowie sztabu. Wkrótce przybyli Amerykanie z odsieczą i ataki niem. zamieniły się w klęskę wroga. Koło Trun wzięto 15.ooo jeńców.

Amer.przyczółki mostowe w Mantes,Melun i Vontainebleau są powiększane.W Rambouillet trwają walki pancerne. Berlin donosi o ewakuacji Etampes i Montereau oraz, że marsz.Kluge musi wycofać się na półn.-wschód. Amerykanie znajdują się po obu stronach Paryża i posuwają się z Wersalu na stolicę. W Paryżu pozbawionym światła , gazu i wody trwają walki uliczne. Powstańcy opanowali plac Republiki i bulwar Bon-Nouvelle.

Dowódca VII.armii aliantów podniósł w rozkazie wielkie wstępne zwycięstwo odniesione w południowej Francji. Sprzymierzeni są już 15o km.wgłębi lądu i maszerują na dolinę Rodanu. W otoczonym Tulonie trwają jeszcze walki uliczne. Marsylia jest otoczona,linia kolejowa Marsylia - Paryż przecięta. Francuska AK opanowała zupełnie już 8 departamentów. Garnizon niemiecki w Annecy kapitulował bezwarunkowo. W Hendaye i Bayonne władze niem.poddały się powstańcom. Wczoraj "Macquis" opanowali miasta : Limoges,Perigueux,Tarbes i Chateauroux.

"Atlantic Wall" podaje,że drogi z Paryża do Rzeszy są już zagrożone. Południowe i zachodnie przedmieścia Paryża mają być w rękach aliantów. Spadochroniarze francuscy zawładnęli centralą telefoniczną i budują barykady na bulwarach. Port w Rouen jest pospiesznie niszczony,jednostki floty niemieckiej i rezerwowe załogi,znajdujące się na zachód od Sekwany,są ewakuowane. Wiceadmirał Weber popełnił samobójstwo. Brak wiadomości i kontaktu z 6-cioma dywizjami niem.w zachodniej Francji. Powstańcy zajęli już 360 miast i miasteczek, 29 garnizonów niem.poddało się. Narbonne opuszczone,załoga niem.próbuje przedrzeć się na wschód. Lion i Grenoble zajęte przez "Macquis",załogi poddały się. Francuska AK zgodziła się na ewakuację rannych Niemców do Rzeszy,Szwajcaria czyni przygotowania do przepuszczenia tych transportów.

NA WSZYSTKICH FRONTACH.

WARSZAWA. - Na Starym Mieście trwały -

~~najcięższe walki~~,wszystkie ataki niemieckie odparto. Na rogu Al.Jerozolimskich i Marszałkowskiej zdobyliśmy gmach restauracji "Zywiec". Leszno jest ostrzeliwane. Na Politechnice zostaliśmy wyparci z jednego-pawilonu. Przy zdobywaniu centrali AK użyła miotaczy płomieni zdobytych na Niemcach. Robotnicy i rzemieślnicy warszawscy przystąpili do wyrobu broni,amunicji i sprzętu. Pierwszy wykonany samochód pancerny zdał świetnie egzamin w boju. Niemiecka ajencja podaje,że pod pseudonimem gen.Bora kryje się znany rodakom rotmistrz Komorowski. Przypominamy Niemcom,że ów oficer pozostaje u nich w niewoli od 1939 r.

WSCHOD. - Rozkaz Stalina donosi o wielkiej ofenzywie na froncie rumuńskim. - W 3-dniowych walkach przełamano front na szerokości 12o km.i posunięto się o 6o km. zajmując Jassy i 2oo miejscowości. W drugim rozkazie mówi o nowej ofenzywie nad dolnym Dniestrem,gdzie na szerokosci 13o km.postęp wynosi 7o km. Zajęto 15o miejscowości. Linia Warszawa-Białystok całkowicie opanowana,postępy w kierunku na Warszawę.- Duże zdobycze terenowe w rej.Narwy oraz na obszarze Tallin-Ryga. Ajencja "Polpres" /ZPP/ donosi z Lublina,że pierwsza armia polska utworzyła przyczółek na lewym brzegu Wisły. Niemcy rzucili do obrony dywizję Hermana Goeringa. Polskie oddziały bezpośrednio po marszu ruszyły do walki,dzięki nim przyczółek został nietylko utrzymany , ale rozszerzony. Dowództwo sowieckie z pełnym uznaniem podnosi polski sukces.

WŁOCHY. - Cała Florencja znajduje się w rękach sprzymierzonych,którzy posuwają się na północ od miasta. Wojska polskie odrzuciły Niemców poza rzekę Metauro i zajęły miasta Cesara i Foggio. W Pistoi walki Włochów z Niemcami. Niemcy ściągają wojska z Włoch i przerzucają je do Francji. Prem. Churchill dokonał inspekcji 5-tej armii we Włoszech. W przemówieniu do żołnierzy powiedział : "Dokonaliście wielkiego wysiłku ale jeszcze większy stoi przed wami. Związaliście na froncie włiskim 25 dywizji niemieckich i zadaliście im ciężkie straty. - Przyczyniliście się w znacznym stopniu do zwycięstwa odniesionego obecnie we Francji.

WOJNA LOTNICZA. - 75o bombowców z Włoch zbombardowało rafinerie nafty w Oderthal koło Wrocławia,w Korneuburg i Globau pod Wiedniem,koło Morawskiej Ostrawy i w Raab na Węgrzech. Pod Wiedniem w walkach powietrznych zniszczono wiele maszyn niem.,zaś Amerykanie działający z baz ros.zestrzelili 119.

OSTATNIE WIADOMOSCI - godz.9.2o rano.

- Amerykanie rozpoczęli natarcie na Paryż,podczas gdy w mieście toczą sie walki powstańców. Potwierdzono zajęcie Lisieux.- W południowej Francji czołowe kolumny aliantów dochodzą do Awinionu. Hiszpania donosi,że wojska alianckie wylądowały pod Bordeaux i nawiązały kontakt z franc.AK,która złamała opór Niemców w 14-tu departamentach i zdobyła Pau.

- Rosjanie prowadzą atak na Gałacz.W nowej ofenzywie wzięli dotychczas 12.6oo jeńców. Na północny wschód od Warszawy znaczne postępy rosyjskie.

- Dowódca I-szej armii kanadyjskiej przesłał na ręce gen.Maczka,komendanta polskiej dywizji pancernej,następujący telegram : I-sza armia kanadyjska dumna jest , że w skład jej wchodzi polska dywizja pancerna. Jeżeli będziemy tak dalej walczyli jak dotąd,wkrótce obchodzić będziemy ostateczne zwycięstwo.

- Szwecja wstrzymała przejazd swej floty handlowej do portów niemieckich,motywując to niebezpieczeństwem z powodu zaminowania wód przez aliantów. W praktyce oznacza to całkowite zawieszenie handlu z Niemcami,które tracą użytkowanie 400.000 ton żeglugi szwedzkiej,3 miliony ton rudy i wiele tysięcy ton celulozy.

- Komuniści i grecki komitet wyzwolenia postanowili wstąpić do gabinetu premiera Papandreu,cieszącegi się całkowitym poparciem W.Brytanii.

- Królewski rząd Jugosławii i komitet marsz.Tito zawarły porozumienie,na którym opierać się będzie przyszła ścisła współpraca powojenna. Rząd Subaczica wydał rozkaz,aby wszyscy Jugosłowianie walczyli pod dowództwem gen.Tito.

" Atlantic Wall" donosi,że w Niemczech 4.000 inwalidów objęło służbę w NSKV,którego członkowie odchodzą na front. Gauleiter Willi Bürger nakazał ściągnąć do pracy wszystkich chorych i rannych robotników i przydzielić im lżejsze roboty.

- Hitler zamianował zastępcą głównodowodzącego armii rezerwowej SS-Obergruppenführera Hütnera. Jest to nowy dowód opanowania wojska przez SS. Na miejsce generałów Fromma i Olbrychta przyszli Himmler i Hütner.

NA FUNDUSZ PRASY : M i K-5oo,Jastrzębiec - 5o,Kominiarz-1oo,Maszyna-5o,Danulka-5o. -- POLSKA DEMOKRACJA-ZOŁNIERZOM POLSKIM:Antek 5oo,Janka-5oo,buty nr.43

WIADOMOSCI RADIOWE.

Codzienny reportaż dźwiękowy, nadawany w języku angielskim w serwisie na Pacyfik, omawia szeroko sytuację w Warszawie. Speaker podkreślił, że Anglicy obserwują ze współczuciem i obawą walkę dzielnych Polaków. Korespondent radia brytyjskiego we Włoszech Gotfryd Tolbert omawia wielkie trudności, jakie ma do zwalczania lotnictwo sojusznicze, zaopatrujące z Włoch oddziały polskie walczące w Warszawie. Droga w obie strony liczy 1.750 mil angielskich. Do tej pory pogoda była raczej niekorzystna. Loty trzeba było wykonywać pod osłoną ciemności, która obecnie trwa krótko, tak, iż często dniało, gdy samoloty powracały. O eskorcie myśliwskiej niema oczywiście mowy. Na odcinku 400-500 mil ang., ciągnącym się po obu stronach Karpat, widoczność przeważnie fatalna, burze, tak, że samoloty lecąc nad niskimi chmurami orientowały się tylko według gwiazd, Ostatnio, gdy dotarły do Warszawy na odległość 10 mil, gryzący dym z pożarów dostał się do samolotów. Z drugiej strony jednak dym zapewnił samolotom osłonę.. Musiały one jednak zniżyć lot na wysokość dachów i lecieć przy tym bardzo wolno, by zrzuty trafiły na właściwe miejsce. Stwierdzono jednak, że dotarły one do miejsca przeznaczenia. Z jakim ryzykiem są połączone te loty, tego najlepiej dowodzi niezmiernie wysoki odsetek strat, wynoszący 20%. Lecąc nisko i powoli bombowce amerykańskie Liberator i angielskie Lancaster oświetlane blaskiem pożarów, stanowią łatwy cel dla niemieckich myśliwców oraz artylerii przeciwlotniczej i karabinów maszynowych. Korespondent dyplomatyczny "News Chronicle", Edward Montgommery, rozprawia się z tymi, którzy zarzucają gen. Borowi przedwczesne wywołanie powstania, Nie znamy jeszcze wszystkich faktów i nie mamy prawa wypowiadać sądu. Głosy krytyki są obecnie nietylko przedwczesne, ale mogą się nawet okazać niebezpieczne. Gen. Bór znalazł się w istocie przed koniecznością powzięcia trudnej decyzji, czy działać, czy też jeszcze czekać. Czerwona armia docierała już do stolicy. Słychać było jej działa. Gdyby był czekał dalej, ci sami, którzy go obecnie potępiają z powodu przedwczesnego rozkazu powstania, zarzucaliby mu, że palcem nie ruszył, by pomóc czerwonej armii w wyswobodzeniu stolicy Polski. Ja osobiście nikogo nie potrafię potępiać za dzielność. Ostateczny sąd wypowie historia: Nie zapominajmy jednak. Nie zapominajmy jednak, że nie potępiła ona również 600 kawalerzystów angielskich, którzy w czasie kampanii krymskiej wykonali sławną szarżę na Bałakławę i wyginęli do nogi. Oni również - by przytoczyć słowa sławnego poematu Tennysona - nie pytali się "Dlaczego", tylko wykonali co uważali za swój obowiązek i zginęli. Tak samo postępują dzisiejsi obrońcy Warszawy. Kończąc speker wyraził się: "Módlmy się, by nie była odległa chwila, gdy obrońców Warszawy spotka nagroda, na jaką sobie swym bohaterstwem zasłużyli".

Prez. Roosevelt oświadczył, że rządy USA, Wielkiej Brytanii i Rosji osiągnęły zupełne porozumienie co do okupacji Niemiec. Prezydent oświadczył, że nawet w wypadku ustania działań wojennych przed granicą Japonii i Niemiec, wojska sprzymierzonych nie powtórzą błędu z 1918 roku, ale wkroczą na teren państw pobitych.

Rządy Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii zgodziły się na ofiarowanie pomocy Żydom węgierskim, przybyłym do krajów neutralnych. Przyjęcie tej oferty nie jest przebaczeniem dla rządu węgierskiego za jego antyżydowskie ustawy i zarządzenia.

W Niemczech ogłoszono pół miliona marek nagrody za wykrycie gen. Lindemanna, który był zamieszany w zamach na Hitlera. Gen. Lindemann został przez sąd honorowy usunięty z armii i wówczas podano, że uciekł do Sowietów. Obecne ogłoszenie daje do zrozumienia, że Lindemann znajduje się jeszcze w Niemczech na wolności. Były burmistrz Lipska Goerdele został aresztowany w Prusach Wschodnich. Ukrywał się on w Niemczech przez cały miesiąc.

Dr. Benesz mianował gen. Misborskiego głównodowodzącym wojsk czeskich. Generał ten uda się do Moskwy.

Gen. Müller, głównodowodzący 12 korpusu na froncie wschodnim, wzięty do niewoli koło Mińska, przemówił wczoraj przez radio moskiewskie. Powiedział on: "Dla każdego dowódcy kwestia kapitulacji jest kwestią honoru i sumienia. Jednak, jeżeli przez dalszą walkę nie wpłynie się na przebieg wojny, jeżeli dalsza walka nie służy jakimś wyższym celom, to bezsensowne przelewanie krwi nie jest honorowe." Gen. Müller przypomniał walki pod Stalingradem, który miał być broniony, aby umożliwić dowództwu przegrupowanie frontu, a co - jak okazały dalsze wypadki było niepotrzebnym przelewem krwi. Następnie Tunis, gdzie również -

walczono do ostatka,a wcześniejsze zaprze stanie walki mogło umożliwić ewakuację wojsk niemieckich. Wreszcie zniszczenie w połowie lata armii środkowej na froncie wschodnim. Powiedział,że początkowo otrzymywał groźby i rozkazy,że ma walczyć do ostatka. Ale 8.lipca,widząc beznadziejną sytuację,zwrócił się do najbliższej kwatery i następnie wydał rozkaz kapitulacji. Obecnie podobny los czeka armię północną. Gen.Miller oświadczył,że mówi to nie żeby się przed Hitlerem usprawiedliwić,ale aby ostrzec generałów niemieckich,by powzięli decyzję póki nie będzie za poźno. Generałowie są zobowiązani do zdawania sprawy ze swego postępowania jedynie narodowi niemieckiemu.

Niemcy zamordowali ostatnio w Warszawie kilku profesorów i uczonych polskich. Oto nazwiska niektórych : Tretiak,Pilichowski,Weigl,Kot,Przeworski.

Bułgarski premier Bagrianoff rozmawiał z ambasadorem sowieckim przy rządzie bułgarskim. Ambasador niemiecki opuścił Sofię i wyjechał do Berlina. Cenzorzy niemieccy nie dopuścili do ogłoszenia przez radiostacje Budapesztu i Bukaresztu oświadczenia Bagrianoffa,w którym tenże stwierdził,że wojna zostanie wygrana przez sprzymierzonych. Niemcy wycofali z Bułgarii wszystkie wojska. Poseł bułgarski Stanow w odpowiedzi na ostatnie oświadczenie premiera bułgarskiego o dążeniu do pokojowej polityki odpowiedział : Bułgaria nie chce wojny z żadnym z mocarstw. Zadaniem rządu jest ratowanie Bułgarii. Proszę z tym nie zwlekać,bo w przeciwnym razie naród bułgarski sam usunie błędy rządu. Nie ma czasu do stracenia. Proszę wybrać drogę,która prowadzi do pokoju, a cały naród pójdzie za rządem.

Radiostacja moskiewska ZPP ogłosiła, że dn.15.8.44 Krajowa Rada Narodowa zatwierdziła dekret PKWN o częściowej mobilizacji i rejestracji do służby wojskowej ludności polskiej. Dekret brzmi : "znaczna część ziemi polskiej krwawi się jeszcze pod panowaniem okupanta. Aby zwiększyć udział narodu polskiego w walce z wrogiem i zapewnić ojczyźnie odpowiednią pozycję w świecie,PKWN postanawia : 1/na wyzwolonych terenach powołać do służby wojskowej w czasie od 2o do 31.8.44 mężczyzn narodowości polskiej: a/poborowych urodzonych w latach 1924,1923,1922 i 1921, b/oficerów rezerwy,oficerów tajnych polskich organizacji wojskowych,oficerów w spoczynku do lat 5o,oficerów zawodowych w służbie czynnej do lat 6o-ciu, c/podoficerów rezerwy,podoficerów tajnych polskich organizacji,podoficerów w spoczynku do lat 4o, podoficerów zawodowych w służbie czynnej do lat 5o, d/lekarzy,felczerów,medyków do lat 5o, e/szoferów,specjalistów samochodowych,obsługi czołgów i broni pancernej do lat 4o. 2/Przeprowadzić w czasie od dnia 1 do 2o.9.44 rejestrację : a/mężczyzn urodzonych w latach 192o,1919,1918,1917,1916, 1915,1914,1913,1912, b/kobiet-lekarzy i felczerek do lat 3o, c/kobiet-starszych pielęgniarek,pielęgniarek,sanitariuszek, radiotelegrafistek i telegrafistek w wieku od 19 do dwudziestukilku lat. 3/Rejestrację i mobilizację przeprowadzają rejonowe Komendy Uzupełnień przez tymczasowe komisje rejestracji i mobilizacji,które potem przekształcą się w rejonowe Komendy Uzupełnień. 4/Od obowiązku zgłoszenia się są wolne osoby nieme i potrzebujące opieki,jak kaleki,głusi,niemi,garbaci i tp. 5/Od obowiązku stawienia się do poboru wolne są osoby : a/właściciele i dyrektorowie fabryk i przedsiębiorstw gospodarczych,b/czynni pracownicy kolei żelaznej,poczt i telegrafów i dróg wodnych,c/wysoko wykwalifikowani robotnicy i urzędnicy fabryk i urzędów państwowych na wniosek kierownika,d/nauczyciele i profesorowie wyższych szkół,d/osoby duchowne wszystkich wyznań,f/jedyni żywiciele rodzin i ojcowie z drobnymi dziećmi bez matki na podstawie zaświadczenia władzy cywilnej,g/kobiety-specjalistki i obarczone małymi dziećmi. Wymienieni w § 5 od a/-g/ mają zgłosić sie do rejestracji,gdzie otrzymają zaświadczenie o odroczeniu. 6/Rejestrację i mobilizację osób pod 1/ i 2/ przeprowadza Komenda Uzupełnień,która wyznaczy miejsce i termin. 7/Oficerowie i podoficerowie zobowiązani są przedłożyć komisji swoje dokumenty. 8/Na milicji obywatelskiej i organach bezpieczeństwa leży obowiązek przypilnowania wykonania dekretu. 9/Osoby uchylające się od stawiennictwa będą pociągane do odpowiedzialności i karane według prawa wojennego. 1o/Wykonanie dekretu poleca się resortom bezpieczeństwa i obrony narodowej. — Przewodniczący KRN Bolesław Bierut i PKWN — podpisy wszystkich członków.

Gen.Dietrich Derer popełnił samobójstwo na cztery tygodnie przed lądowaniem aliantów.

Ze Sztokholmu donoszę,że w Norwegii odbywa się w związku z zamachem na Hitlera czystka wśród oficerów. Wielu z nich zostało przewiezionych do Jutlandii. Głównodowodzący wojsk niemieckich w Norwegii miał być zamieszany w rewoltę.

---oooOOOooo---